

НЕНЧО е неспокоен. Не излиза от уня му приказката за огнената птица, нито чу от баба си. И ето сега, той гледа съ единото си око слънцето и живи си спомня невинните думи:

... „Летяла, летяла е някога, Ненчо, много на високо птица съ златни крила, казвала се огнена птица и когато стигнала до слънцето, тя го запалила съ крилата си и отъ тогава туй съ свети за здравото на хората, на животините и за радост на тревите и цветята*...“

Веднага следъ това си спомни за малните свѣтулки. Мърватъ се въ тъмното, гледаше, гледаше, сякаш съ малки крилати огънчета. Уловише ги — живи. И се занесе за сълцето.

— Дали го то не е живо?
Отнде при баща си и плако го запита за сълцето, а той го нахока и го удари по рамото, та едва ли не заляка.

Ненчо е неспокоен. Въ часъ посярва урока, той си вагна ржката и съвниво запита:

— Г-нь учителю, искамъ да знамъ, слънцето дали е живо?

Учителъте се усмихна на неговия въпрос, но не го съзира.

— А ти, Ненчо, какъ мислишъ? — попита го той.

— Живо е.

Върво е. Ако е мъртво — няма да свети. Но Ненчо и тоя път не остана доволенъ отъ отговора.

— А може да пълзи и да хвърчи.

— Кое?

— Съвтукал!

А пъкъ слънцето нито пълзи, нито хвърчи.

Деята сприхнаха отъ сѣкъа, а на Ненчо отъ това му стана мжчно, мжчно. Тъ се сѣвѣла, а отъ негова уня не излизаше огнената птица и върлоса какъ ли тя е запалила слънцето.

Учителъте продължи да разправя урока.

II

НЕНЧО гледа очулено. На брѣга край голѣмата рѣка, където той често ходеше, тамъ, където отъ равна пролѣтъ до късна есенъ шуми трясината, се издига едно голѣмо здание. Тухла връзъ тухла, едно съ една ли може да ги прочете. То е съ много врати и прозорци и все голѣми. Вкотре, ишо като живи се движат. Станомени лѣсове се дишатъ на горе и отново се сълагатъ една следъ друга, като живи жѣлзени ржце. Едно-две, и пакъ едно-две. Непрекъснато день и ношъ,

Гърчатъ голѣмните колони, а рѣмъците обгѣтъ, като че ли извади ги гонят. Сладъ ѣдишно мисета, това. Златно, което бѣше сякашъ като жива човѣкъ — замълча. Зашо стана това, Ненчо не можа да разбере. Но разбира, че трѣбваше да мисли мжтно.

Рано на пролѣтъ въ село дойде единъ човѣкъ съ различни инструменти. Цѣлото село се радваше. Където да погледеше, на тѣмъ си се движатъ мжко, мжко и деца.

Ненчо е любопитенъ и се вслуша въ разговорите на всички.

— Нима ще сѣвѣе? — пита единъ, а другъ си клати главата и не усмихва.

— Не разбирашъ та, момичла е всичко това.

— Не, казва другъ, ще свети, ти казвами, а следъ това ще пробатъ и други машини на работа.

— Тъ мелницата да поумати въ работа, защото не видише ли, какво далечъ си мелнижъ жито.

Ненчо се замисли: — За какво ли говорятъ? Кое ли ще свети?

Помисли, помисли — отиде къмъ мелницата — до брѣга на рѣката.

III

ТАМЪ сега е всичко тѣжъ чудно. Около грамадното здание сѣ издигнали много работници. Поставятъ високи стълбове и се катерятъ по тѣмъ като катери. Има много поставени стълбове и всички сѣ наредени въ права линия — една-двана-други. Една-двама работници улови Ненчо и го бутна покорена.

— Имате ли жжѣна, момчѣто? — попита той.

— Имаме, — отговори Ненчо.

— Ние ще я направимъ да свети като слънце!

Ненчо отъ неговите думи нищо не можа да разбере, но се заведе и искаше да влѣзъ. Но предъ вратата стоеше единъ отъ главните надзиратели.

— Какво искашъ, момчѣто? — попита той Ненчо.

Ненчо не можа да му отговори веднага, но не се смути.

— Искамъ да видя, какво има вътре.

— Тамъ? — вътре, — усмихнато каза надзирателя, като сложи ржката си върху главата му. — Тамъ е затворена огнената птица.

Ненчо, сякаш се спъна на ишо.

Свършено е. Нима търпене да чака. Но ако надзирателят го не пусне?

— Пусни ме, моля ти се, чичо. Лъжъ искамъ да я видя, кажа твърдо Ненчо вътре-чудо го загледа въ очите.

— Ти исковъ да я видишъ? Добро. Ей сега ще ти покажа.

Кажа се Ненчо по стълбите. Здравя стена, голѣми прозорци и всичко вътре се движатъ: гърчатъ мелничните лѣсове, а рѣмъците плющатъ непрекъснато и изваждаха забѣлява горе свѣтли огнени лампички. Толкова чуди бѣха тѣ! Малки, а не прегригаватъ, като звездици и толкова много свѣтятъ, че можешъ да видишъ и въсьмнитъ зрънца по пода. Надзирателяте се усмихна.

— Видишъ ли. Въ тѣзи лампички сѣ затворени перца отъ огнената птица.

— И свѣтятъ! — очулено каза Ненчо.

— И ще свѣтятъ за винаги. Следъ това ще вземешъ и други перца отъ огнената птица... ще вземешъ... Ще туримъ стълбове изъ цѣлото село и ще има въ всѣмъ жжѣна такива лампички... Хубаво — нали?

Ненчо си отиде бързо въ село и извика другарите си. Следъ малко шумно се затече ишла тълпа отъ босоножни деца къмъ ржката. Където Ненчо видѣ това чудо на дъ чудесата.

Никола Мончевъ

Роденъ на 20. II, 1878 год. въ гр. Севлиево, Училищевалъ 31 години като народенъ учителъ изъ разни села и градове на България. Заменивалъ да живи спокотенно на село, връзъ 20 години. Печувалъ е въ всички стари и нови дѣлѣта сѣмъна. Отдавна живее още на в печувалъ.

Сега живее в село. Живее въ гр. София.

КАВАЛЧЕ

Кавалче тѣжко, въспоро,
На стругъ въртѣно и ново,
Кавалче мило, галено,
Съ праширни ардежи шарено

Кога те взема, засира,
Засира съ мене баню,
И гласъ ти трепна, отива
Отъ нина татѣя на нина

Хорого виешъ, долѣвѣ,
Говоришъ сладко и пѣше,
Безъ тебъ не стана Белина,
Белина още седина.

Залагамъ гула, абичка,
Кричамъ гладко, торничка,
Ти салъ да ти си каваляче
Ти, мое мило другарче!

H. Monchev

IV

ОТЪ този день Ненчо стана още по-неспокоенъ. И денешъ и ношешъ не спитъ, на въскѣше въ тѣмната жжѣта той видеше само огнени лампички. И свѣтятъ тѣжъ чудно — като слънце. Събуден се, а виеща все същата жжѣта, тѣмна и некрѣпка, тѣжко му стана.

Една зарень бѣла му улови една кокошка и му каза.

— Взми кокошката и я занеси въ мелницата. Дай я на главния надзирателъ Борисъ Ивановъ. Това, кажи му, че е доварилъ отъ сърце. Нена знае, кажи му, че ние хора, които се радватъ на неговите дѣла.

А Ненчо въ тѣхъ минута е готовъ всички тѣ кокошки да занесе.

Той непрекъснато мисляше за огнената птица и за тѣ малки лампички.

Всѣмъ дѣнь той отиваше въ мелницата и се мжчеше какъ и какъ да се срещне съ Борисъ Ивановъ.

Ненчо узна, че надзирателя Борисъ Ивановъ живѣе въ стѣпната, където има много такива голѣми здания и такива малки и голѣми лампи. Струваше му се, че става въ голѣма градъ отъ където е надзирателя, живѣе самата огнена птица. Искаше му се, да отиде тамъ, тамъ където има много такива свѣтли огнени лампи, голѣми жжѣти. А надзирателя, като види, че Ненчо е любознатъ и увно момчѣ — ани се въ него ждеше да го вземе не при себе си на работа. Не направило той тѣжъ любозно го минаваше по коситъ. И ето веднакъ той му каза:

— Ненчо, ти трѣбва да се научишъ какъ се правятъ тѣзи огнени лампички и да ги поставишъ. Искашъ ли?

— Ахъ, да знаешъ, г-нь Ивановъ, какъ искамъ тѣзи огнени лампички.

— Добро, кажа Борисъ Ивановъ, азъ ще кажа на бѣла ти.

Ненчо побрѣда да се похвали на другарите си, че ще се научи да поставя огнени лампички. Той шѣ се научи да поставя високи стълбове и изтѣмъ огнени жжѣти. Тамъ ще затвори перца отъ огнената птица и тѣ ще свѣтятъ и денешъ, и ношешъ, и всѣмъжко жжѣто поина.